

Tisztelt Gyászolók!

Kedves Móci, Anna, Marci, Luca és Andrya!

Tóth Sándor, Tóth Melinda, Marosi Ernő, Dávid Ferenc, Askercz Éva. Egy évfolyam, egy generáció, számunkra a '60-as évek elején végzett „nagy generáció” tagjai ők. Sajnos egyre kevesebben vannak közöttünk. Tanáraink, tanítóink voltak. Hárman az egyetemen oktattak a középkori művészet ismeretére, az építészet történetére. De nem csak arra: pontosságra, korrektségre, hitelességre és meg nem alkuvásra. Feri és Éva pedig „Sopronba vezettek be”, Feri a régi soproni épületekbe, Éva pedig a tárgyak megismerésére, azok szeretetére nevelt. Ő nevelt muzeológussá.

Askercz Éva (Bolodár Zoltán felvétele, 2014)

1984-ben kerültem a keze alá. A Storno-gyűjteménybe csöppentünk, amit a legnagyobb bútortól a legkisebb kávéskanálig be kellett leltározunk. Nagyon jó iskola volt ez, hiszen a sokféle használati tárgy, festmény, építészeti rajz és vázlat a középkortól a 20. század közepéig terjedt időben, kvalitásában is sokféle volt. Megtanultam tárgykartont készíteni, eleinte óvatosan, ma már kicsit bátrabban datálok, de mindig egy kis bizonytalansággal. Az elmúlt 15 évben is volt, hogy kikértem Éva véleményét, haladva a korról, telefonon és interneten keresztül.

Igazi pedagógus volt. A megjegyzései máig megmaradtak. Plasztikusan magyarázta el, hogy miről tudom a 17. és 18. századi bútorokat, ötvöstárgyakat megkülönböztetni. Nem szerette, ha papírból dolgoztunk. Menjünk oda a tárgyakhoz, nézzük vagy fogjuk meg, mert így lehet igazán megismerni. Ma már tudom, hogy igaza volt. Megtanultam a Fabricius- és a Storno-házat is, de a Storno család műtermét is ide sorolhatom.

1987-et követően, amikor a Storno-gyűjtemény már újra az elkészült, felújított helyén volt, elkezdtük tanulni az addig becsmértelt historizmust. Első kézből szerezhettük az információt, hiszen Stornóék minden papírfecnije ránk maradt. Éva a tárgyakat kereste, én az építészeti rajzokba szerettem bele.

Jó pedagógus volt. Nem katedráról magyarázott, hanem beszélgetés közben osztotta meg tudását. Szinte mindennapossá vált, hogy reggel az irodájában megbeszéltük a tennivalókat. Ez tanulást, tanítást is jelentett. Jó pedagógus volt, mert megtanított bennünket kiállítást szervezni, rendezni. Ma kurátornak hívnák, de ő annál több volt. Ha kellett, a keze munkáját is belevitte egy kiállításba, nem csak elméleti szakember volt. A praktikumhoz is volt érzéke. Rendezés közben is magyarázott. Talán ezek a napok, néha hetek voltak a legemlékezetesebbek. Ide sorolhatjuk az Országos Érembiennálék és a hozzá kapcsolódó Díjazottak kiállítások sorát, melyeket 1977-től 2004-ig rendezett vagy társrendezője volt. Ilyenkor a csapat általában oldottabban viselkedett, a humor is belefért. Éva fanyar, szellemes, szójátékban is kiváló, néha vitriolos humora híres volt. Sok megjegyzését ma is használjuk. A mai munkatársak már anélkül, hogy tudnák, kitől származott a mondás.

Jó kolléga volt. Tudta, hogy a környezetében mi történik, kinek mi nyomja a lelkét, mi bántja. Ha nem restelltük, akkor meghallgatott, ha tudott segíteni. Ebben is igényes volt. Voltak, akik igényessége és ezért sokszor kritikus megjegyzései miatt nem kedvelték. Felületesnek, nemtörődömnek, főleg igénytelennek lenni nála egyenlő volt a bűnnel. Ezt egyértelműen a tudtunkra – szerencsémre inkább mások tudtára – adta.

Kitűnően ismerte a várost. Tudta, hogy melyik házban ki lakik, milyen bútor, milyen festménye van. Tudta, ki hogyan gondolkodik, kit lehet bizalommal megkeresni, ki az, akitől inkább tartunk távol magunkat. Ez a tudása segítette őt abban, hogy a Fabricius-ház polgárlakás-kiállításait létrehozhatta. Számos bútort soproni polgárcsaládoktól szerzett be, mindezt pedig levéltári kutatásai alapján rendszerezte, állította ki.

Mindemellett kitűnően főzött. Egy-egy nagyobb lélegzetű kiállítás vagy egyéb műzeumi munka után összehívta a csapatát és egy lasagnát vagy más finomságot „ütött össze”. Ezeket az ebédeket ma csapatépítő tréningnek hívnák. Észrevétlenül, anélkül, hogy

Askercz Éva és Nemes András az ifj. Storno Ferenc életművéből rendezett kiállítás megnyitóján 2001-ben.
Fotó: Adorján Attila, Soproni Múzeum, Fotógyűjtemény

törekedett volna rá, kialakult körülötte egy szűkebb mag, akik aztán a '80-as évek közepétől egészen 2004-ig meghatározók, véleményformálók voltak a Soproni Múzeumban.

Talán kevesen tudják, de nagyon szerette a gyerekeket. Kitűnő pótnagymama is volt. Óvodás korú gyerekeimre sokszor vigyázott, elbűvölte őket. A gyerekek és unokái miatt költözött el Sopronból. 2004-ben befejezte múzeumi munkáját, gyakran volt Budapesten, ahol az unokáira, Lucára és Andryára vigyázott, majd 2006-ban el is költözött Budapestre, gyermekei, unokái közelébe.

Mint a Soproni Szemle szerkesztőségének tagja, sokat járt vissza Sopronba. Nem mulasztotta el soha, hogy benézzen hozzánk, a Fabricius-házba. Bár már nem művelte a szakmáját, de azért foglalkoztatta. Egyszer a Fabricius-házi polgárlakás kiállításban meg is jegyezte: „Ma már, azt hiszem, több tárgyat tennék bele.” Arra gondolt, hogy sok kiegészítővel otthonosabbá, teljesebbé lehetne a szobákat tenni.

Éva! Most megint szükségünk lenne Rád. Legalább a tanácsaid és a híresen jó ízlésed, igényességed szintjén. Éppen most folyik a polgárlakás kiállítások felújítása, a 19. századi rész kiépítése. Sokszor jutsz az eszembe. Vajon mit mondanál? Az Askercz – mert így hívunk a mai napig a múzeumban – ezt hogy csinálná? Remélem, nem tévedünk. Remélem, rábólintanál – ahogy mondani szoktad.

Kedves Askercz! Köszönjük! Köszöni a Soproni Múzeum, köszönik a kollégák és jómagam, akit talán vállalnál tanítványodnak.